

UGOVORI O ISKORIŠTAVANJU POMORSKIH BRODOVA

UGOVORI O ISKORIŠTAVANJU BRODOVA

UGOVORI O POMORSKOM PLOVIDBENOM POSLU vs. UGOVOR O ZAKUPU BRODA

UGOVORI O POMORSKOM PLOVIDBENOM POSLU

- Ugovori o djelu (usluzi) – locatio conductio operis
- Sklapanje ovakvih ugovora nema za posljedicu promjenu u osobi brodara, to nadalje ostaje ona osoba koja je to bila i prije sklapanja takvih ugovora

UGOVOR O ZAKUPU BRODA

- Ugovor o korištenju stvari – locatio conductio rei
- Posljedica sklapanja ugovora je da zakupoprimac postaje posjednik broda i nositelj plovidbenog pothvata – dakle, zakupoprimac postaje brodar (to više nije zakupodavac)

UGOVORI O ISKORIŠTAVANJU BRODOVA

- Formalni (prema PZ, moraju biti sačinjeni u pisanome obliku) su jedino:
  1. Ugovor o zakupu broda
  2. Brodarski ugovor na više putovanja
  3. Brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod (tzv. Time charter)
- U praksi su svi ugovori u pisanome obliku i izrazito formularni (udruženja brodara kreiraju obrasce ugovora koji se u praksi koriste i kojima se rješavaju sva bitna pitanja iz ugovora)
- Odredbe Pomorskog zakonika o ugovorima su u najvećoj mjeri dispozitivne (jedan od rijetkih izuzetaka je, uz pitanje obavezne forme gore navedenih ugovora, i pitanje odgovornosti prijevoznika – stranke ne mogu ugovarati ograničenja odgovornosti koja bi bila povoljnija za prijevoznika od zakonskih, osim kada to sam Pomorski zakonik dopušta)
- Dakle, odredbe Pomorskog zakonika o ugovorima se primjenjuju onda kada ugovorom nije određeno drugačije – a to znači da je primjena odredaba Pomorskog zakonika rijetka

BRODARSKI UGOVORI

- Ugovorne strane su prijevoznik i naručitelj
- To su ugovori kod kojih je bitan element **ugovorom individualno određeni brod (elementi za individualizaciju broda: ime broda, vrsta broda, luka upisa, zastava koju vije, IMO pozivni znak, kapacitet...)**
- Prijevoznik mora naručitelju staviti na raspolaganje ugovoreni brod (odstupanje je moguće ako je ta varijanta ugovorom dopuštena na način da prijevoznik ipak može staviti na raspolaganje i drugi brod istih ili vrlo sličnih karakteristika kao i inicijalno ugovoreni brod; takva klauzula naziva se **supstitucijska klauzula**)

BRODARSKI UGOVORI - nastavak

- Podjela na brodarske ugovore na vrijeme (Time charter) i brodarske ugovore na putovanje (Voyage charter) napravljena **je prvenstveno s obzirom na kriterij načina ugovornog specificiranja trajanja ugovora** (TC – ugovor prestaje protekom ugovorenoga razdoblja, računajući od početnog datuma koji je također ugovorom određen; VC – ugovor prestaje iskrcajem tereta u ugovorom određenoj odredišnoj luci, s time da se ugovorom specificira i početna luka)
- Podjela na brodarske ugovore za cijeli brod, određeni brodski prostor i razmjerni dio broda napravljena **je prvenstveno s obzirom na kriterij ugovornog specificiranja (dijela) predmeta (tj. broda) kojim se obavlja prijevoznačka usluga**
- Kriteriji podjele se u praksi nerijetko „križaju“ pa tako imamo npr. brodarske ugovore na vrijeme za cijeli brod, brodarske ugovore na više putovanja za određeni brodski prostor (npr. skladište broj 3. konkretnog broda) itd.

POMORSKO-PRIJEVOZNIČKI UGOVORI

- U literaturi se često navodi da je bitan element ovih ugovora stvar koja se prevozi, što je u suštini točno
- **No, kod ovih ugovora drugi bitan element je brod (ugovara se prijevoz brodom, a ne npr. kamionom ili željeznicom), ali se kod ove vrste ugovora misli na generički (opći) pojam broda, a ne na individualno određeni brod, kao što je to slučaj kod brodarskih ugovora, i to je ključna razlika između brodarskih i pomorsko-prijevoznčkih ugovora**
- Pomorsko-prijevoznčki ugovori sklapaju se, u pravilu, za prijevoz stvari na unaprijed utvrđenoj liniji na kojoj neki pomorski prijevoznik pruža takvu uslugu

KOJI UGOVOR SKLOPITI ZA PRIJEVOZ STVARI – POMORSKO-PRIJEVOZNIČKI ILI BRODARSKI

- **To nije pravno pitanje nego ekonomsko**
- **Ovisi o kretanju i usporedbi visine vozarina na tržištu**
- **U uvjetima globalne recesije, kada se malo proizvodi pa se malo i prevozi, vjerojatno će brodarski ugovori za naručitelje biti isplativiji jer će prijevoznici koji nude takvu uslugu biti prisiljeni sniziti vozarine da bi imali bilo kakvogp posla – oni su u tom smislu puno fleksibilniji od "linijskih prijevoznika", koji usluge nude na bazi pomorsko-prijevozničkih ugovora;**
- **„Linijski” (pomorsko-prijeovznič) ugovori često su rezervirani i godinama unaprijed pa, u slučaju iznenadne potrebe za prijevozom, vjerojatnije je sklapanje brodarskih ugovora**
- **Sljedeći slajdovi: dodatne razlike između ova dva tipa ugovora, koje su prisutne u praksi**

LINIJSKA v. SLOBODNA PLOVIDBA

POMORSKO PRIJEVOZNIČKI v. BRODARSKI

UGOVORI

POMORSKO PRIJEV.

- Javno objavljen red plovidbe
- Skupocjeniji teret i viša vozarina
- U vozarinu uključeni troškovi manipulacije teretom
- Stabilnije vozarine
- Nepostojanje prostora za individualne pregovore u pogledu stranaka i broda

BRODARSKI (Charter)

- Polazak i odlazak ↔ individualni pregovori
- Manje vrijedan teret i niža vozarina
- Ukrcaj i iskrcaj prema ugovoru u pravilu trošak naručitelja
- Vozarine ↔ tržište
- Više prostora za individualne pregovore u pogledu stranaka i broda

LINIJSKA v. SLOBODNA PLOVIDBA

POMORSKO PRIJEVOZNIČKI v. BRODARSKI

UGOVORI (2)

POMORSKO PRIJEV.

- Povezivanje prijevoznika
- Nadzor regulatornog tijela na državnoj razini
- Brodovi prilagođeni liniji na kojoj plove
- Prijevoznačka interna struktura složena
- Reklama – što šira dostupnost

BRODARSKI (Charter)

- Nepostojanje asocijacija prijevoznika
- Tržišna regulacija bez nadzora na državnoj razini
- Brodovi za "plovidbu širom svijeta"
- Jednostavnija interna struktura
- "Koga zanima – zna gdje da traži!"

SKLAPANJE BRODARSKOG UGOVORA NA PUTOVANJE - primjer

- 1.** Naručitelj preko brokera traži prijevoznika za prijevoz 50 000 tona šećera od A do B, spreman platiti 250 000 \$
- 2.** Broker obavještava prijevoznike koje poznaje te centre poslovanja London, NY, Tokyo, Hong Kong
- 3.** Pisma namjere zainteresiranih prijevoznika naručitelju na razmatranje (prikladnost broda, geografska pozicija, cijena, troškovi ukrcaja i iskrcaja...) – ograničeno vrijeme (24h)
- 4.** Odgovor naručitelja

SKLAPANJE BRODARSKOG UGOVORA NA PUTOVANJE (2)

5. Ponuda (čvrsta) prijevoznika koja uključuje:

- Vrijeme važenja ponude
- Vozarinu
- **Ime broda**
- Vrijeme za ukrcaj i iskrcaj (stojnice)
- Kapacitet broda
- Ukrcajnu i iskrcajnu luku
- Troškove ukrcaja i iskrcaja
- Naknadu za produženi ukrcaj/iskrcanj (prekostoynice); nagrada za brži ukrcaj/iskrcanj od predviđenog vremena
- Naknadu za brokera
- Formular ugovora koji prijevoznik koristi

SKLAPANJE BRODARSKOG UGOVORA NA PUTOVANJE (3)

- 6. Prihvaćanje ponude ili protuponuda naručitelja**
- 7. Sklapanje ugovora u dogovorenoj formi**
  - **Evidencija o ugovoru koju vode obje ugovorne strane**
  - **Obveze iz ugovora nekada se ispunjavaju i dugo nakon dovršetka putovanja (npr. Obveza naknade štete za zakašnjenje ili oštećenje robe pri prijevozu; zakašnjenje pri plaćanju vozarine, izvršavanje obveze obročne otplate vozarine itd.)**

SKLAPANJE POMORSKO PRIJEVOZNIČKOG UGOVORA

ZAKLJUČNICA

CARGO BOOKING NOTE

DISPOZICIJA UKRCAJA

SHIPPER'S NOTE

NALOG UKRCAJA

SHIPPING ORDER

POTVRDA UKRCAJA (ČASNIČKA POTVRDA)

MATE'S RECEIPT

TRIPTIH